

Klimaathoogleraar Jan Rotmans is stekeblind voor de kosten en risico's van zijn 'transitie'

Posted on 28 november 2026 by Eduard Bomhoff

'Ze verwoesten een samenleving maar noemen het "transitie"' (vrij vertaald naar Tacitus). Er waren altijd maar een paar landen die dat lieten gebeuren. Nederland was zo'n land. De meerderheid in ons parlement wilde zelfs een uitspraak van de EU over 'netto nul in 2050' voor alle veiligheid ook nog eens in de Nederlandse klimaatwet dwingend opnemen (PVV, JA21, FvD, 50+, SGP en BBB stemden toen al tegen).

Tot een week geleden konden aanhangers van die 'transitie' andersdenkenden nog proberen weg te zetten als 'klimaatontkenners'. Na de klimaattop in Antalya kan dat niet meer. Johannes Vervloed telt hier in *Wynia's Week* nu nog slechts zeven EU-staten die zich blijven uitspreken voor een transitie. Wereldwijd zeggen nu bijna alle regeringsleiders eerlijk dat voor hun land 'minder armoede' belangrijker is dan 'tot elke prijs minder CO2'. Die zijn daarmee helemaal geen klimaatontkenners maar handelen in lijn met hun kiezers. Zouden Jetten en Hermans anders hebben

gedaan wanneer zij minister waren geweest in Indonesië?

Les in 'transitie'

Een wereld met minder armoede is een betere wereld. Hogere economische groei in Afrika betekent meer huizen met airco in Lagos. Meer ouders die scholing van hun kinderen kunnen betalen, daardoor ook meer banen in de steden en kleinere gezinnen (zie David Pilling in de *Financial Times*).

Als de wereld nu minder armoede officieel op de eerste plaats zet, heeft dat grote gevolgen voor ons Nederlandse beleid. En dan is het een handicap dat zo veel bestuurskundigen zijn opgeleid aan de EUR waar Jan Rotmans de klimaathoogleraar is. Zijn enorme instituut DRIFT met dertig medewerkers geeft les in 'transitie' en traint studenten hoe ze die 'transitie' ook met actievoeren dichterbij kunnen brengen. Studiepunten dus niet alleen voor studie maar ook voor actievoeren.

Belangrijk verdienmodel voor DRIFT is pr-advies aan bedrijven. Rotmans geeft training hoe grote bedrijven op hun jaarvergadering het beste kunnen omgaan met kritische actiegroepen als Greenpeace of Milieudefensie, een protestwereld die hem als oprichter van Urgenda vertrouwd is.

Rotmans verwijst graag naar zijn 'model' waarin hij scenario's schetst voor atmosfeer, water en natuur, en uitkomsten geeft voor hoeveel landen dan moeten minderen met CO2-uitstoot. Voor de eenvoud houdt hij geen rekening met de kosten van de 'transitie'. De groei van de economie blijft bij Rotmans onder alle scenario's, hoe extreem ook, hetzelfde. Hij is de eenoog onder de scenariomakers met scherp zicht op wat hij wil, maar stekeblind voor de kosten en de risico's van bedrijfsverplaatsingen naar het buitenland.

Welzijn nu en in de toekomst

William Nordhaus is de enige milieu-econoom die de Nobelprijs heeft gewonnen. Hij houdt natuurlijk wel rekening met kosten en baten en is onder andere leidend geweest over de moeilijke vraag hoe wij de afweging moeten maken tussen welzijn nu en welzijn in de toekomst: mogen we voor ons gemak aannemen dat sommige problemen in de toekomst beter oplosbaar worden?

Simpel voorbeeld: hadden onze voorouders de paardentrams steeds zwaarder

moeten belasten of misschien verbieden, omdat er schattingen waren dat Londen en Parijs zouden verstikken in een metershoge zee van paardenmest, of hadden zij mogen hopen dat elektriciteit dat probleem in de toekomst zou kunnen oplossen?

Lomborg is niet blind voor de kosten

Rotmans heeft honderden artikelen geschreven over de 'transitie', maar verwijst al vijfentwintig jaar lang nooit meer naar de Nobelprijswinnaar. Als eenoog, blind voor de kosten, kan hij dat ook niet. Wel verwijst hij volgens Google Scholar 683 keer naar de Amerikaanse politicus Al Gore, bekend van zijn alarmerende klimaatvoorspellingen, waarvan er gelukkig niet een is uitgekomen.

William Nordhaus neemt klimaatverandering heel serieus en analyseert kosten en baten van het beprijzen van CO2 – wat hij de beste aanpak vindt. Vergelijkbare analyses komen al heel lang van de Deense expert Bjorn Lomborg en een team experts in Kopenhagen. Zij trekken het breder en schatten bij voorbeeld ook wat de gevolgen zijn wanneer we een miljard minder uitgeven aan vermindering van de CO2-uitstoot en bij voorbeeld een miljard meer aan betere luchtkwaliteit in arme landen (minder verbranden van landbouwresten, minder koken op houtskool in hutten zonder ventilatie). Vaak zijn de baten voor welzijn en levensverwachting dan tien keer zo groot. Rotmans noemt Lomborg een 'charlatan', maar komt zelf nooit met betere schattingen. Opnieuw: als eenoog kan hij dat ook niet.

Steeds hogere kosten voor de EU

De EU gaat binnenkort beslissen hoe verder te gaan met het beprijzen van CO2. Als bijna alle landen buiten de EU niet meedoen, worden de kosten voor ons vele malen hoger. Met onze dure energie en hoge CO2-belasting zullen steeds meer bedrijven het opgeven om hier te produceren. De NAVO waarschuwt al om niet alle raffinaderijen in de Rijnmond af te breken, maar Rotmans weet zeker dat zijn 'transitie' altijd nog sneller moet.

Vorig jaar vroeg staatssecretaris Jan Rummenie (BBB) een advies aan Wageningen University over de wolven. Hij legde het naast zich neer, omdat Wageningen alleen berekende dat er ruimte was voor 56 roedels. Ook zo'n eenoog-advies, in dit geval door alleen te kijken naar wolvengeluk, en zonder rekening te houden met honderden gedode schapen, risico's voor boswandelaars en kinderen en kosten

voor landeigenaren om hun gebied af te bakenen.

Rummenie kreeg heel links in de Kamer en in de *NRC* en *de Volkskrant* over zich heen, want hij had geen respect voor de wetenschap. Maar dit staaltje van wetenschap was expres eenzijdig en daardoor onbruikbaar. Zo ook alle adviezen van Rotmans en DRIFT om de 'transitie' sneller te maken.

Twee open ogen graag

Het bestuur van de EUR moet hier snel ingrijpen en deskundigen met twee open ogen toevoegen aan DRIFT. Dit instituut was ooit misschien nuttig om aandacht te vragen voor klimaatproblemen, maar is in deze extreem eenzijdige vorm onbekwaam om te adviseren en zeker niet om toekomstige ambtenaren op te leiden. Graag sta ik klaar om mijn Economische Faculteit waar ik 22 jaar mocht werken, nog een keer te helpen.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*